

בשליא, שחלק ממיחוי הולד מעורב בדם הלידה ומתבטל בו (197).

ודוחה רבא: ואמינא לחו לרבנן דבי רב: אדרבה! אי אפשר שלא ירכו שתי פרידות רקב על פרידה אחת עפר, ונפיש ליה כז-ב שיעורא! שהרי הרקב הוא הרוב, ואם כן פרודות העפר המועטות הנמצאות מפורדות בין פרודות הרקב המרובות הן הצריכות להתבטל. וגם בשליא דם הלידה הוא שיתבטל ולא הולד (198).

ומחמת הקושיה מבארת הגמרא טעם אחר

מאי טעמיה דרבי שמעון? והרי יש בו במלא התרוד שיעור רקב, והעפר כל שהוא הוא רק תוספת?

אמר רבא: אשכחינהו לרבנן דבי רב, דיתבי וקאמרי — היינו טעמיה דרבי שמעון: אי אפשר שלא ירכו שתי פרידות [גרגרי] עפר על פרידה אחת של רקב, וחפיר ליה! שבאותו מקום שנפל שם העפר, מתערב גרגיר אחד רקב בשני גרגרים עפר, ומתבטל אותו גרגיר רקב בשתי גרגרי העפר (196), ונחסר אותו הגרגיר רקב מהשיעור של מלא התרוד רקב. ומטעם זה טיהר רבי שמעון גם

פי דרכו את קושית התוס' בסוף ד"ה מ"ט.

197. ביאור דברי רבנן דבי רב הוא, שאף על פי שבכל ביטול ברוב אין דנים על מקום המגע בנפרד ודי בכך שההיתר מרובה כל התערובת, ובטל אפילו כשבמקום מגע האיסור וההיתר מרובה האיסור. זהו דווקא כשהאיסור הוא יחידה אחת, מה שאין כן רקב שהוא עשוי מגרגרים נפרדים נידון כל גרגיר בפני עצמו, ואם במקום אחד מרובה העפר נידון מקום זה בנפרד. ומצינו כעין זה ברש"י בחולין [קכה, ב ד"ה הא לא] שרקב אינו מטמא במגע, שדווקא ביחידה אחת נחשב הנוגע במקצתה כנוגע בכלה, אבל ברקב שאין שייכות בין גרגיר אחד למשנהו נחשב שנגע רק בגרגיר שהיה בו הנגיעה בפועל, ובו אין בכדי לטמא.

198. החזו"א [יו"ד קיד יב] פירש שדחייית רבא היא, שכשם שבטל חלק מהרקב בעפר, כך בטל גם חלק מהעפר ברקב. וכיון שישנם יותר מקומות שבהם רבה הרקב על העפר, נמצא שגם לאחר דיני הביטול יש את השיעור לטמא. ודחה החזו"א פירוש זה, משום שביטול ברוב בכוחו

196. התוס' [ד"ה מ"ט] הקשו לשיטת רש"י [ד"ה מ"ט] שפירש שקושית הגמרא היתה שיטמא הנפל שנימוח כרקב כיצד רצתה הגמרא לטהר גם בשליא משום ביטול חלק מהולד, דבשלמא ברקב שמדובר שישנו שיעור מצומצם של מלא תרוד מובן שבביטול משהו נחסר מהשיעור וטהור, אבל בנפל וכי לא יתכן שיהא נפל גדול שיש בו כשיעור כמה תרודים, וגם לאחר שיתבטל מעט לא יחסר מהנצרך לטימאה. ולפירוש התוס' שקושית הגמרא היתה שיטמא הנפל מדין מת שלם מיושב, שדי שיתבטל משהו מהנפל כדי שלא יהיה יותר שלם. וראה בריטב"א ד"ה [יתבי] שישב את שיטת רש"י. גם לפירוש הרמב"ן שהבאנו לעיל שפירש שקושית הגמרא היתה שיטמאו החתיכות שנשארו שלמות, הקשה ר' איסר זלמן [בהגהותיו] שמנין לגמרא שלא שייך שישאר מעט יותר מכזית שלם, וגם לאחר ביטול משהו ישאר בכדי לטמא.

הרשב"א ביאר שדמיון הגמרא בין טהרת רקב לטהרת שליא אינו בכך ששייך ביטול בחלק מהולד, אלא הוכיחה הגמרא שגם לטומאת אהל מועיל ביטול ברוב. וראה מה שכתב ליישב על

מטומאת רקב. **אף סופו**, לאחר שנעשה רקב ומטמא טומאת מת, אם התערב בו דבר אחר, **נעשה לו אותו דבר אחר** — **גנגילון**, שמבטלו מטומאת רקב.

ולביאור זה אין שייכות בין דם טהרת רקב שנתערב בו עפר, לטהרת שליא. וחוזרת בה הגמרא ממה שאמרה בתחילה "ואודא רבי שמעון לטעמיה" (200).

ודנה הגמרא: **מאי היא**? היכן התבאר שדבר

בדברי רבי שמעון: **אלא, אמר רבה, היינו טעמא דרבי שמעון** המטהר רקב שהתערב בו עפר כל שהוא: **סופו של הרקב** — **כתחלתו**, כתחלת התהוותו של הרקב!

מה תחלתו, אם כתחילת התהוות הרקב התערב בו דבר נוסף, **נעשה לו אותו דבר אחר** — **גנגילון** [מבטל] (199), שרקב המת מטמא רק אם הוא התהווה לבדו, אך אם התערב ברקב, בשעת התהוותו דבר אחר, מבטל אותו דבר אחר את כל התערובת

התוס' פירשו שגנגילון הוא תערובת, ומלשון גלגול, שהעפר מתערב ומתגלגל ביחד עם הרקב. וראה **ברא"ש בניזיר** [נא א] שהביא ב' פירושים אלו **מהערך**.

200. כן מוכח בגמרא להלן, וכן כתב רש"י [ד"ה גלגילון]. והקשה **המהרש"א** [בתוס' ד"ה מ"ט] שלפירושו של רש"י בקושיית הגמרא שהטעם לטמא שליא שנימוחה הוא מדין רקב, אם כן, גם בשליא אפשר לטהר משום עפר משהו שמבטלו, וכבכל רקב. **ובערוך לנר** כתב מחמת קושיא זו שרש"י מודה לתוס' [ד"ה מ"ט] שהטעם לטמא בשליא הוא מדין מת שלם ולא מדין רקב, וכל מה שדימה רש"י בד"ה "מ"ט דר"ש" את סוגייתנו לרקב, הוא רק כדי להוכיח שמצינו טומאת מת גם לאחר שינוי הצורה, אבל בעיקר הדין, מודה רש"י שאין לנפל טומאת רקב. ודייק הערוך לנר כדבריו מלשונו של רש"י שכתב "מכל מקום כל גופו של מת כאן", ובפירושו זה מיושבות כל קושיות הראשונים על רש"י. וראה **ברמב"ן**, **וברשב"א**, **ובריטב"א**, שכשהביאו את דברי רש"י השמיטו את המילה "כל", וכנראה שהיתה לפניהם גירסא אחרת ברש"י, והקשו לפי גירסתם. אבל לגירסתנו ברש"י אפשר לומר כפירוש הערוך לנר.

רק לבטל דינים ולא להוסיף, ולכן לא יתרבה שיעור הרקב מכח העפר שבטל בו, כי אין בכח הרוב להחשיב את העפר לרקב, אלא רק לבטל מהרקב את דין טומאתו ולעשותו כעפר. ואת דחיית רבא פירש החזו"א, שאי אפשר לדון על כל גרגיר בפני עצמו, שכיון שאין ניכרים חילוקי המקומות בהם רבה העפר על הרקב, ונראית כל תערובת העפר והרקב כתערובת אחת, לכן דינים את כולה כאחד. ומאחר שבסך כל התערובת הרקב מרובה, אינו בטל בעפר. וראה עוד במה שכתב החזו"א בענין זה בטהרות [א, פ].

בעיקר טענת החזו"א שביטול ברוב אינו מוסיף דינים, ראה **בתוס' בב"מ** [ו, ב ד"ה קפץ] שביארו שבקפץ אחד מהמנויים יועיל הרוב להוסיף עליו חיוב מעשר. וכן כתבו **התוס' ביבמות** [פב, ב ד"ה נתן סאה] שמי פירות בטלים במים ומקבלים דין מוקה. וכן מתבאר בדברי רש"י בזבחים עז א שמיעוט המתערב ברוב יכול להשלימו לשיעור של כזית איסור. אולם **ברמב"ן בב"ב** [ב ב] מבואר בדברי החזו"א שרוב רק מפקיע איסורים אך לא יכול להוסיף דינים. וראה עוד **בשור"ת עונג יו"ט** [ד], **ובדבר אברהם** [א, לד, ד], **ובאור שמח** [מאכלות אסורות טו ז].

199. כן פירש רש"י, והוא מלשון ניגוד וביטול.

אחר המתערב בתחלתו מבטלו מטומאת רקב?

דתניא: א. איזהו מת שיש לו רקב (201) ומטמא רקבו בטומאת אהל, ואיזהו מת שאין לו רקב? נקבר ערום בארון של שיש, או על גבי רצפה של אבנים, שבצורה שכזאת אין תערובת כל שהיא ברקב המת — זהו מת שיש לו רקב המטמא!

ואיזהו מת שאין לו רקב המטמא?

נקבר בכמותו, או בארון של עץ או על גבי רצפה של לבנים, שמתערבת רקבובית הכסות, העץ, או מיחוי עפר הלבנים, בתוך רקב המת — זהו מת שאין לו רקב, שרקבו אינו מטמא! (202)

ב. ולא אמרו שיש לו דין טומאת רקב, אלא למת בלבד!

ומסבירה הגמרא שכוונת הברייתא בדין זה היא, למעוטי הרוג, דלא שיצא חלק מדמו כשנהרג. כי רק מת שלם שלא חסר מגופו מאומה רקבו מטמא (203).

גופא: א. מלא תרוד רקב [שהוא השיעור שמתמא], שנפל לתוכו עפר כל שהוא — טמא. ורבי שמעון — מטהר.

ב. "מלא תרוד" רקב שנתפזר בבית — הבית טמא משום אהל! (204) ואפילו שנתפזר הרקב, ואין תחת גג הבית שיעור מלא תרוד, במקום אחד, טמא. שדי בכך שבצירוף כל גג הבית יש שיעור, כדי לטמא בטומאת אהל.

ורבי שמעון מטהר כיון שנתערב מעפר הבית בתוך הרקב, וכשיטתו בברייתא הקודמת שתערובת עפר מבטלת את טומאת הרקב.

נאמר שרק כשחסר מהמת אבר שהנשמה תלויה בו אינו מטמא ברקב, ומדוע יטהר מחמת חסרון מקצת מהדם. ותייך, שמדובר בהרוג ששחטו ומת בגלל שחסר דמו, ודם בכמות הנצרכת לחיים היא כאבר שהנשמה תלויה בו. ובתירוץ זה מיושבת קושית הערול"ג שכל מת שנפצע קודם מותו ונחסר מדמו לא יטמא ברקב, ולמה שכתב החזו"א ניחא שרק חסרון דם שגורם למות נחשב לחסרון. עוד העיר הערול"ג שהרוג שמת בחניקה ולא נחסר מדמו יטמא ברקב, ומסתימות לשון הברייתא משמע שטיהרו כל הרוג.

204. דין זה מצינו כבר במשנה באהלות [ג ב], וכתב בחכמת בצלאל שמהגמרא שהביאה את הברייתא ולא את המשנה הוא אגב הדין הראשון. במלאכת שלמה [אהלות שם] כתב

201. בקהילות יעקב [נזיר יב] דן האם רק בבשר שהריקב נאמרה טומאה זו, או שגם בשר שנשתנה בדרכים אחרות כגון שיבש או שבלעתו חיה ונתעכל במעיה מטמא משום רקב. מרש"י בסוגייתנו שטימא נפל שנימוח בטומאת רקב מוכח שגם בשינוי שלא כתוצאה מרקבון ישנה לטומאה זו, וגם הראשונים שחלקו על רש"י טעמם הוא משום שאין לנפל טומאה זו. אבל מודים גם הם שאין עיכוב מחמת שנמחה ולא נרקב.

202. הרא"ש, והמפרש בניזיר [נא, א], כתבו שההלכה למשה מסיני שנאמר בה טומאת רקב נאמרה רק ברקב בלא תערובת, ואין לנו מקור לחדש טומאה ברקב המעורב.

203. הקשה החזו"א [אהלות כב יג] שבתוספתא

במקום אחד, אלא שתערובת עפר מטהרת את הרקב.

תניא אידך: 'מלא תרוד ועוד' של עפר בית הקברות, שנטלו עפר מבית הקברות בשיעור שהוא יותר ממלא תרוד, טמא (205). ורבי שמעון מטהר.

ושואלת הגמרא: **מאי טעמייהו דרבנן, והרי העפר עצמו אינו טמא?**

ומיישבת: **לפי שאי אפשר ל'מלא תרוד ועוד' עפר בית הקברות — שאין בו מלא תרוד רקב! ומשום מלא תרוד רקב המעורב בעפר טימאו רבנן. ורבי שמעון טיהר מחמת תערובת כל שהוא עפר, שמבטלת את המלא תרוד רקב מלטמא.**

וחזורת הגמרא לבאר את מחלוקת רבנן ורבי שמעון בדין שליח בבית: **השתא, דאמרת כפירושו של רבה, שטעמא דרבי שמעון שמטהר בעפר שהתערב ברקב, הוא משום 'סופו בתחלתו', שהוא טעם לטומאת רקב בלבד, ולא לכל תערובת של דבר אחר בטומאה, ונדחה הביאור שרבי שמעון שטיהר בשליח הוא כשיטתו שטיהר ברקב, אם כן, גבי שליח — מאי טעמא דרבי**

ומוסיפה הגמרא: **וצריכא לבאר פעמיים את מחלוקתם של חכמים ורבי שמעון, משום שהיה אפשר לטעות ולפרש מחלוקתם בפירוש אחר, דאי אשמעינן קמייתא, שיעורב עפר אינו מבטל, היה אפשר לומר שרק בהחיא קאמרי רבנן שמטמא, משום דמכניף, ומרוכז במקום אחד. אבל נתפזר, אימא מודו לו לרבי שמעון שמטהר, שסוברים רבנן דאין מאהיל וחוזר ומאהיל, ואין מצטרפות שתי אהלות על שני חצאי שיעור, ולכן אף על פי שחולקים רבנן על טעמו של רבי שמעון שטיהר משום תערובת עפר, מודים הם שכשנתפזר אינו מטמא באהל. והוצרכה הברייתא לכתוב במפורש שגם בעפר שהתפזר מטמאים רבנן, להפיק מפירוש זה.**

ואי אשמעינן בהא, שרקב שנתפזר בבית מטהר רבי שמעון. היה אפשר לומר שגם לרבי שמעון אין תערובת העפר מטהרת את הרקב, ורק בהא אמר רבי שמעון דאינו מטמא משום דאין מאהיל וחוזר ומאהיל. אבל בהא שיש במקום אחד כשיעור מלא תרוד אימא מודה להו לרבנן שמטמא, הילכך צריכא הברייתא להשמיענו במפורש שגם במקרה שכזה מטהר רבי שמעון, ושטעמו שטיהר אינו משום שאין שיעור

ברקב מטהרו גם כשנתערב בו בתחילת התהוותו. והקשו התוס' [ד"ה מלא] שמלשון הגמרא בתחילת העמוד נראה שכל מחלוקת ר"ש ורבנן היא אם תערובת בסופו לאחר שנתקב מטהרת, אבל בתחילת התהוות הרקב מודים כולם שרק מת שניקב לבדו מטמא. ולכן פירשו שמדובר במת שנקבר ערום בקבר שטחו קירותיו בסיד, וידעו רבנן שקודם שנופל הסיד כבר נרקב

שגם 'מלא תרוד רקב' הוא ממשנה באהלות [ב], [א], ופירש שב' הדינים שבסוגייתנו הם מהמשנה באהלות, אלא ששינתה הגמרא מלשון המשנה והביאה רק את עיקר הדין.

205. כן פירש רש"י בפירוש הראשון. פירוש נוסף כתב רש"י שמדובר ברקב המת שנקבר בכסותו, וסוברים רבנן שאין דבר אחר המעורב

שמעון?

ומתרצת: אמר רבי יוחנן: משום בטול ברוב נגעו בה! שדם הלידה מרובה ממיחוי הולד כולו, ומבטלו (206).

ואזדא רבי יוחנן לטעמיה.

דאמר רבי יוחנן: רבי שמעון ורבי אליעזר בן יעקב אמרו דבר אחד.

רבי שמעון — הא דאמרן.

רבי אליעזר — דתניא: רבי אליעזר בן יעקב אומר: בהמה גסה, שלא היה לא ולד מעולם, ששפעה חררת דם — הרי זו, החררה, תקבר, משום שהיא מיחוי של הולד הראשון של בהמה זו, וכיון שיתכן שהולד המחוי היה זכר וקדוש בקדושת בכורה חייבים לקבור את החררה.

ופטורה הבהמה היולדת מן הבכורה, שהולד הבא בודאי אינו בכור, שכבר פטרה אותה החררה את רחמה.

ותני רבי חייא עלה: אותה חררה אינה מטמאה לא במגע ולא במשא, ואין דינה כשאר נבלות!

ושאלת הגמרא: ומאחר שאינה מטמאה לא במגע ולא במשא, בהכרח שתולים שאין בחררה ולד שיטמא כנבלה, ואם כן — אמאי תקבר?

ומתרצת: כדי לפרסמה — שהיא פטורה מן הבכורה! שידעו הכל שאותה חררה היא פטר רחם!

ומקשה הגמרא: מהו התירוץ? והרי אם החררה פוטר את הבהמה מהבכורה, אלמא ולד מעליא הוא, ואם כן, אמאי תני רבי חייא — אינה מטמאה לא במגע ולא

מהמת כשיעור מלא תרוד, וטימאו משום שיש את השיעור הנצרך כדי לטמא בלא תערובת. וראה בחזו"א [אהלות כא, ג] מה שהקשה על פירוש התוס'. בתוספתא [אהלות ב, ב] מצינו "הנקבר בכסתו ובארון של עץ אין לו רקב, וזהו עפר הקברות מלא תרוד ועוד", מבואר שלרבנן גם תערובת בתחילת הרקבון אינה מתירה, וכשיטת רש"י. ובקרבן אורה [נזיר נא] הביא כלשון זה גם מהירושלמי [נזיר ז, ב]. וראה ברשב"א שכתב פירוש שלישי בסוגייתנו.

206. בתירוץו של רבי יוחנן מבואר שמי הלידה מרובים הם מהולד כולו. ויש לבאר, אם כן, מהו טעמו של רבי מאיר שטימא שליא, ומדוע שונה דין זה משאר איסורי תורה שבטלים ברוב. ופירושו הרמב"ן [עמוד א סד"ה "מ"ט"],

והרשב"א [שם, ד"ה "וא"ר יוחנן"], שסבר רבי מאיר שלא מועיל ביטול לטומאת אהל, כי דווקא במקום שמחמת התערובת יש ספק אם עבר על האיסור, מועיל הביטול, כגון בטומאת מגע, שאין ידוע אם הנוגע באחד מחלקי התערובת נגע בולד או במי הלידה. אבל בטומאת אהל, שהמת מטמא את הנמצאים תחת האהל, הרי לא נוצר ספק גם לאחר שנתערב הולד במים, לפי שהתערובת כולה מצויה בתוך הבית, ובודאי נמצא בתוכה גם הולד המטמא. ומצינו מעין נידון זה בגמרא בככורות [כג, א] שנחלקו האמוראים אם מועיל ביטול ברוב לטומאת משא, וביאר שם רש"י [ד"ה ואי] שהטעם שלא יועיל ביטול, הוא משום שכשנושא את כל התערובת, ודאי הוא נושא גם את הטומאה. והרא"ש בחולין [גיד הנשה לז]

במשא?!!

ומתרצת: **אמר רבי יוחנן:** מה שאינה מטמאה במגע ובמשא — **משום בטול ברוב נגעו בה!** שכיון שמיחוי הנפל בטל ברוב הדם של החררה, אינו מטמא. אך לגבי דין בכור פוטר הוא את הרחם גם כשהוא מעורב ברוב דם (205).

נמצא אם כן שרבי יוחנן שביאר שטעמו של רבי שמעון שטיהר שליא הוא משום ביטול ברוב, הוא כשיטתו שאמר שרבי שמעון ורבי אליעזר בן יעקב אמרו דבר אחד, וכפי שביאר שגם החררה אינה מטמאת משום שבטלה ברוב.

אמר רבי אמי אמר רבי יוחנן: ומודה רבי שמעון המטהר במשנה את הבית שנמצאת בו שלית אשה, **שאמו טמאה לידה,** שגם אם

התבטלה טומאת המת של הולד המחוי ברוב, לידתו נחשבת כלידה, ואמו טמאה בתור יולדת.

אמר החווא סבא לרבי אמי: אסברה לך **טעמא דרבי יוחנן** שאמר שמודה רבי שמעון שאמו טמאה לידה — **דאמר קרא:** "אשה כי תזריע וילדה זכר, וטמאה שבעת ימים", ודרשינן: **אפילו לא ילדה אלא בעין שהזריעה,** שמיחוי הולד נראה כזרע, הרי היא **טמאה לידה!** (208)

ריש לקיש אמר שטעמו של רבי שמעון אינו כביאורו של רבי יוחנן, אלא **שפיר שטרפוהו במימיו,** שנשטף ונתערב במי הלידה, **נעשה כמת שנתבלבלה צורתו,** שכשם שמת שנשרף ונתפזר אפרו ואין שלדתו קיימת, אינו מטמא יותר, גם שפיר לאחר שהודח במימיו, ונתבלבלה צורתו, וטהור (209). **אמר**

האריך בענין איסור שנתערב ברוב היתר, האם מותר לאכול את כל התערובת כאחת, שלכאורה דבר זה הוא כטומאת אהל על תערובת, שיש ודאי איסור בכלל התערובת. וכביאור דבריו ראה **בשערי יושר** [ג, ז], **ובקהלות יעקב** [בכורות כד]. אולם **רש"י** [ע"ז עד א], **תוס'** [חולין ק, א] **והרשב"א** [תורת הבית ד א] חולקים וסוברים שגם לענין אכילה אסור לאדם אחד לאכול את כל התערובת.

207. **בגמרא בבכורות** [כג, א] נאמר טעם אחר בטהרת החררה, כיון שאין החררה ראויה לאכילת אדם, הרי היא טומאה סרוחה שאינה מטמאת. **התוס'** [ד"ה משום] הקשו שטעם הגמרא בבכורות לא יועיל לבאר דין משנתנו שטיהר ר"ש שליא מטומאת אהל, שטומאה זו נוהגת גם במת סרוח. וראה גם **ברמב"ן** שנשאר בצ"ע על חילוקי הטעמים בין סוגייתנו לסוגיא

בבכורות. **הרמב"ם** [אבות הטומאה א טז] הביא להלכה את טעם סוגייתנו. והקשה **הכס"מ** שסותר הוא למה שכתב [שם יז] שאין ביטול לטומאת משא. והביא לתרץ בשם **הר"י קורקוס** שדווקא בתערובת לח בלח מועיל הביטול לגמרי ולא ביבש ביבש. ובקהילות יעקב [בכורות כג] האריך בביאור התירוץ. עוד הקשה **הלח"מ** [בכורות ד, יא] שהרמב"ם סתר גם למה שפסק [טומאת מת כה י] ששליא מטמאת את הבית באהל ולא מועיל ביטול ברוב.

208. נחלקו **רש"י** ו**תוס'** להלן מ, א האם דווקא לרבי שמעון שטיהר את הבית נצרכת הדרשה ללמדינו שוונה דין יולדת מטומאת אהל, או שגם לרבנן נצרכת הדרשה. וראה עוד בתוס' יח, א [ד"ה שליא].

209. **התוס'** [עמוד א ד"ה מ"ט] הקשו מתרצו

הגדולים, **הא לאו הכי**, שנתבלבלה צורתו ואין שלדו קיימת, **טהור**, והוכחת מכאן שאין טומאה למת שנתפזר עפרו, ועל סמך זה טהרת שפיר שהתבלבלה צורתו⁽²¹⁰⁾, אך זאת מגיזין לך לדייק באופן שכזה?

והרי, **אדרבה** — דוק **מינה להאי גיבא**: שהוצרכה הברייתא להעמיד ששלדו קיימת, משום שדוקא כששלדו קיימת הוא **טהור** לו **פתחים קטנים** שכיון ששלם הוא אין מוציאים אותו דרך הפתחים הקטנים, **הא לאו הכי**, כשהתבלבלה שלימות צורתו — **פתחים קטנים נמי טמאין**, **דכל חד וחד מהפתחים הקטנים חזי לאפוקי חד חד אבר!** שהרי התפרקה שלמות המת וניתן להוציא כל אבר ממנו לחוד, והוצאת האברים ראויה להעשות גם דרך הפתחים הקטנים ולכן הם מטמאים!?

ולמסקנא: נשאר רבי יוחנן בקושייתו שאין לדייק מדברי רבי יצחק מגדלאה שמת שנשרף ונתבלבלה צורתו טהור, ורבי שמעון שטיהר שליאי טעמו משום ביטול ברוב.

אמר ליה רבינא לרב אשי:

רבי יוחנן המטמא מת שנתבלבלה צורתו **דאמר, כמאן?** — **כרבי אליעזר! דתנן:**

ליה **רבי יוחנן לריש לקיש: מת שנתבלבלה צורתו** — **מנלן דטהור?** שהרי על סמך זה טהרת את השפיר שהודח במימיו, וזאת גופא מגיזין לך?

אילימא מהא דאמר רבי שבתאי אמר רבי יצחק מגדלאה, ואמרי לה אמר רבי יצחק מגדלאה אמר רבי שבתאי:

מת שנשרף ושלדו קיימת, שלא נתפזר האפר ועדיין הוא נראה כשלם, הרי הוא **טמא**.

כח-א & **מעשה היה במת שנשרף ושלדו קיימת, וטמא לו פתחים גדולים, וטהרו לו פתחים קטנים**. שאם נמצא מת בבית מטמאים כל פתחי הבית את הנמצא תחתיהם מדין אהל, על אף שגגותיהם של הפתחים בולטים אל מחוץ לבית, ועל אף שהדלת כלפי הבית סגורה. וטומאה זו היא משום שכל פתח הראוי להוציא בו את המת מהבית מטמא באהל, ולכן, כאשר יש בבית שנמצא בו המת פתחים גדולים וקטנים, מטמאים באהל רק הגדולים מארבעה טפחים, כי רק דרכם ראוי להוציא את המת ולא דרך הפתחים הקטנים. ומכח שהדגישה הברייתא שמדובר ששלדו קיימת **קא דייקת מינה** — **טעמא דשלדו קיימת** הוא שמטמאין לפתחים

210. התוס' הרמב"ן ועוד מהראשונים פירשו שרבי יוחנן מודה שמת שנשרף אינו מטמא, וכל מחלוקתו עם ריש לקיש היא בטעם הטהרה. שריש לקיש סבר העירכוב שנעשה כתוצאה מהשריפה הוא הגורם לטהרה, ולכן למד מזה לטהר גם שליאי, שאף על פי שלא נשרפה טהורה כיון שנתערבה לגמרי. ורבי יוחנן סבר שהשריפה בעצמה היא סיבת הטהרה, שהבשר

של ריש לקיש על רש"י שפירש שקושיית הגמרא היתה שתטמא השליאי משום רקב ינצל, שאם כן מה בכך שנתבלבלה צורתו והרי רקב מטמא גם כשלא נשארה צורה כלל. ולפי מה שכתב הערוך לנר [שם בתוספות] שאין כוונת רש"י לטומאת רקב שאין לנפל טומאה זו, וגם רש"י פירש סוגייתנו שהצד לטמא הוא מטומאת מת שלם, מיושבת קושייה זו.